

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Komunikacja alternatywna i wspomagająca [ćwiczenia], PG_00202493						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	8	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Pedagogiki Specjalnej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Joanna Doroszuk					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		5.0		15.0	50
Cel przedmiotu	Poznanie stosowanych rodzajów znaków graficznych, manualnych oraz przestrzenno dotykowych oraz strategii ich wprowadzania. Zapoznanie z podstawowymi strategiami pracy z dziećmi niemówiącymi. Przybliżenie metod pracy z dziećmi niemówiącymi, w tym poznanie metody czytania uczestniczącego. Uwrażliwienie na indywidualne potrzeby użytkownika AAC. Poznanie obsługi urządzeń elektronicznych wspomagających proces komunikacji. Tworzenie pomocy do komunikacji.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[E.11.U.2] Potrafi analizować medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; określać etiologię niepełnosprawności intelektualnej; przedstawiać obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; analizować i wykorzystywać współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej; określać medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej	Student opracowuje i opisuje strategie działań wspierających sprawcze działania użytkowników alternatywnych i wspomagających metod komunikacji	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[E.11.K.2] Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych	Jest gotów do organizowania i udzielania wsparcia dla dzieci z trudnościami w komunikowaniu się, ich rodzin oraz środowiska pozarodzinnego	[SK5] realizacja zadania problemowego
	[E.11.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; etiologię niepełnosprawności intelektualnej; obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej oraz medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej	Student zna i rozumie w pogłębiony sposób procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz komunikacji alternatywnej, ich prawidłowości i zakłóceń, w tym komunikowania się z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnościami;	[SW5] realizacja zadania problemowego
Treści przedmiotu	<p>Specyfika wsparcia rozwoju kompetencji komunikacyjnych u dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym. Specyfika wsparcia rozwoju kompetencji komunikacyjnych u dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębszym. Specyfika wsparcia rozwoju kompetencji komunikacyjnych u dziecka z niepełnosprawnością sprzężoną. Przeprowadzenie diagnozy komunikacyjnej. Metody pracy z osobą niemówiącą: strategia człowiek źródłem zaspokojenia potrzeb, strategia przyjmowania inicjatyw, strategia znaku uprzedzającego, strategia wyboru, strategia działania naprzemiennego, strategia start stop. Wprowadzanie i korzystanie ze znaków graficznych, manualnych i przestrzennie dotykowych. Wykorzystywanie i tworzenie tablic, plansz i książek do komunikacji. Indywidualne kryteria rodzaju wsparcia. Czytanie uczestniczące. Zabawy wspierające rozwój kompetencji komunikacyjnych wykorzystujące alternatywne metody komunikacji. Prezentacja i możliwe zastosowanie urządzeń elektronicznych zwiększających niezależność osób niemówiących.</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowej
	projekt zaliczeniowy	50.0%	60.0%
	aktywność podczas zajęć	50.0%	40.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Grycman M., Smyczek A. (red.): Wiem czego chcę. Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomaga-gających sposobów porozumiewania się, Stowarzyszenie Mówić bez Słów, Kraków 2004;Tetzchner S., Martinsen H.: Wprowadzenie do wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się. Nauka znaków oraz używaniapomocy komunikacyjnych przez dzieci, młodzież i dorosłych z zaburzeniami rozwojowymi, Stowarzyszenie na Rzecz PropagowaniaWspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Warszawa 2002Grycman. M. Porozumiewanie się z dziećmi ze złożonymi zaburzeniami komunikacji. Poradnik nie tylko dla rodziców, 2014Grycman M.: Sprawdź jak się porozumiewam, Ocena efektywności porozumiewania się dzieci niemówiących wraz z propozycjami strategii terapeutycznych, Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania się, Kraków 2009;Pilch A., Przebinda E. (red): Gestem, obrazem, słowem. Materiały z III konferencji - Wspomagające sposoby porozu-miewania się, Stowarzyszenia Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Kraków 2005.</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Kaczmarek B.: Makaton alternatywny i wzmocniony sposób porozumiewania się [W:] Rewalidacja, nr 1(13), Centrum Metodyczne PomocyPsychologiczno Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 2003;Książek M.: Dziecko głuchoniewidome od urodzenia. Rozwijanie umiejętności komunikowania się. Wykorzystanie metod komunikacji wspomagającej i alternatywnej, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Warszawa 2003;Piszczyk M.: Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej w edukacji dzieci głębiej upośledzonych i autystycznych, Rewalidacja 28/2000;</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.